

Posudek na bakalářskou práci Vladimíra Trulíka, Postavení Chebska v diplomatických pramenech vrcholného středověku, Bakalářská práce. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK, Praha 2019, 100 stran.

Vladimír Trulík si jako cíl své bakalářské práce stanovil shrnout dosavadní bádání v oboru diplomatiky a paleografie a „vysledovat listinné prameny Chebska ... a na jejich základě popsat tamní právní specifika a skutkovou podstatu samotných pramenů“, a také diplomaticky zpracovat dostupné prameny. Práce je rozdělena a do šesti kapitol (včetně úvodu a závěru). V první části práce (druhá a třetí kapitola), podává obecný přehled vývoje studia diplomatiky a paleografie, tedy disciplin, jichž především využíval ve vlastním zpracování tématu, a základní informace k vývoji listiny v různých prostředích v Evropě latinského kulturního okruhu, zvláště pak v českých zemích. V této části nutně vycházel z odborné literatury, přičemž se však omezil pouze na přehledné starší práce (R. Heuberger, *Allgemeine Urkundenlehre für Deutschland und Italien* z roku 1921 a Českou diplomatiku J. Šebánka, Z. Fialy a Z. Hledíkové, 2. vydání z r. 1984 – není uvedena v seznamu literatury). Až na jednu výjimku (H. Wolfram) nepoužil novější práce a rezignoval tak na výsledky diplomatického studia posledních nejméně padesáti let, což se odráží i v některých v práci uvedených informacích a formulacích (písemnosti, které analyzoval Petrarca nebyly „rodové“ písemnosti Habsburků, ale čerstvá falza, akty nemohly být listiny, o záplavě veřejných notářů ve střední Evropě ve 13. století také nelze hovořit, zkoumání písemností novější doby nesouviselo ani tak s rakouským aparátem, jako se skutečností, že se k němu diplomatika obecně propracovala až ve druhé čtvrtině 20. století – základní práce vyšla v roce 1933, atd.). I když důvěrnou znalost moderní literatury k diplomacii nelze v bakalářské práci předpokládat, měly být zmíněny alespoň hlavní práce. Toto konstatování ovšem neplatí pro paleografii, kde by měl být i student bakalářského studia seznámen s moderní, alespoň českou literaturou (práce H. Pátkové). Podrobně analyzovat tuto část práce by vyžadovalo rozsáhlou studii. Nehledě k tomu, že v celkovém kontextu jsou tyto kapitoly nadbytečné. Na druhé straně si autor při jejich zpracování ujasnil možnosti práce s listinami, což do jisté míry prospělo druhé části práce.

Těžiště práce leží ve čtvrté a páté kapitole, které jsou věnovány analýze a interpretaci panovníckých listin pro město Cheb. Zde je nutno zdůraznit, že jde většinou o listiny psané středověkou latinou, což na autora bakalářské práce klade zvýšené nároky. Vladimír Trulík si s předstihem připravil podklady pro tuto práci, když v rámci odborného semináře přeložil všechny tyto listiny do češtiny, a mohl proto poměrně kvalifikovaně přistoupit k jejich analýze. Vladimír Trulík zdařile zařadil chebské listiny do historických souvislostí a na jejich základě také precizoval vývoj postavení Chebska a jeho vztah k českému státu ve středověku, stejně tak obchodní aktivity Chebu a mimořádného postavení této – od Karla IV. fakticky nevyplacitelné – zástavy v rámci českého státu, které, jak autor správně konstatoval, odpovídalo po ekonomické stránce postavení Prahy. Na základě zkoumaných listin mohl postihnout nejen územní příslušnost Chebska, ale také právní systém Chebu, obchodní právo, dědické a další práva chebských měšťanů a obyvatel Chebska. Nedostatkem práce ovšem je velmi omezená bibliografie a absence reakce na starší literaturu (především práce H. Sturma)

Diplomatická analýza listin umožnila srovnání listinného formuláře listin říšských a českých panovníků v průběhu sledovaného období a mimo jiné potvrdila obecné skutečnosti (mizení některých formulí, způsoby datování apod.). Škoda, že se autor nepokusil o typologii použitých areng jak ji podává H. Fichteneu a o jejich zařazení do širšího kontextu.

Po formální stránce nutno upozornit na zbytečné opakování úplných citací literatury, rovněž na některé jazykové chyby (písemnosti Zdíkovci; věno Guty, Rudolfovi dcery; devoční

formule nepatřila výhradně panovníkovy; v rámci zástavy Chebska Janovy...apod.). Časová tíseň, v níž byla práce dokončována, zřejmě způsobila, že ve – velmi skromném – soupisu použité literatury nejsou všechny použité práce uvedeny.

Přes uvedené nedostatky lze konstatovat, že zadaný úkol – analýzu listin pro Cheb a postižení jejich funkce a souvislostí - Vladimír Trulík splnil. Kvalitu práce ovšem snižují její úvodní kapitoly a skutečnost, že se autor nepokusil konfrontovat své výsledky se starší literaturou k dějinám Chebu a Chebska. Práci navrhuji hodnotit stupněm „dobře“.

V Drážd'anech, 3. září 2019.

Prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc.